

Els àngels també mengen mongetes

Ho va dir el conseller de Cultura Joan Guitart: "Terenci Moix és el nostre escriptor més important". La frase va ser pronunciada davant testimonis: periodistes, editors, escriptors, actrius, cambrers, relacions públiques, tots ells convidats a la presentació d'*El sexe dels àngels*, últim premi Ramon Llull, publicat per Planeta, i èxit de públic espectacular i creixent. El conseller Guitart va jugar fort i va oblidar que, en 1986, durant la presentació de *Les primaveres i les tardors* de Baltasar Porcel, premiada amb el Sant Jordi, el president Jordi Pujol havia declarat que Porcel era el millor escriptor en llengua catalana. ¿En què quedem? ¿Ha deixat de ser-ho des del 1986? ¿Existeixen al si de Convergència Democràtica de Catalunya dues tendències literàries? I, suposant que sí, ¿poden coexistir sense enfrontar-se? Potser caldria que el Consell Executiu de la Generalitat de Catalunya es reunís amb caràcter d'urgència per aclarir quin dels dos escriptors és el més important. (Encara que em temo que, seguint la tradició salomònica d'aconterar tothom, serien capaços de redactar un document que demostrés que, tot i essent Baltasar Porcel el millor escriptor en llengua catalana, Terenci Moix és, sens dubte, el més important.)

Durant la presentació de la novel·la, Pere Gimferrer va reafirmar el que sosté en el pròleg del llibre: "*El sexe dels àngels* no tan sols és la millor novel·la catalana de Terenci Moix, sinó també una de les principals novel·les de tota la literatura catalana moderna, és a dir, de tota la narrativa en català posterior a *Curial e Güelfa* i *Tirant lo Blanc*; i, per tant, és també, sens dubte, la principal aportació que la meua generació ha donat a la narrativa catalana". La meua generació significa la generació d'en Gimferrer, la dels nascuts a principi dels quaranta (Gimferrer, 1945, Moix, 1943).

La jugada publicitària va ser brillant. Una novel·la polèmica i de qualitat, un escriptor extravertit, sense pèls a la llengua, una editorial potentíssima, una crítica entusiasta per part d'un acadèmic influent i la guinda oficial

de les declaracions d'un conseller de Cultura van engegar els mecanismes de la polèmica. Al cap de pocs dies, unes quantes preguntes circulaven pel mercat negre del submon literari: ¿Com se sap que un escriptor és més important que els altres? ¿Un conseller de Cultura té dret a expressar públicament les seves opinions literàries? ¿Si això ho hagués dit el conseller d'Indústria, hauria estat tan escandalós? ¿Qui decideix quines són les millors novel·les d'una generació? A banda les pedres al fetge i els vòmits que van provocar les paraules del conseller (i les declaracions anteriors de Gimferrer al diari *La Vanguardia*), la polèmica ha servit per demostrar que, als mitjans de comunicació, els agrada molt parlar d'escriptors quan hi ha una mica d'escàndol, de marro i de competició. Quan fan la seva feina tranquil·lament, més aviat fan nosa, els escriptors. Això hauria de fer-nos reflexionar. Des que es va presentar *El sexe dels àngels*, han aparegut nous llibres, però, a banda els diaris, els mitjans de comunicació -TV i ràdio- o bé no n'han parlat gens o bé n'han parlat justet justet. En qualsevol cas: molt menys que del llibre d'en Moix. I és comprensible. Després de parlar de la millor novel·la catalana dels últims anys i del nostre escriptor més important, els altres que puguin venir al darrere tenen poca importància: són plats de segona taula. Caldria preguntar-nos, però, ¿com els hem de situar, en aquesta absurda classificació, semblant a la d'un Tour de France? ¿Més amunt? ¿Molt més avall? El *Vermell i passa* de Josep M. Espinàs, per exemple, ¿és una novel·la important? ¿I encara que no tingui 550 pàgines -només 116-, té dret que se'n parli o hi ha d'haver una eminència que digui que és "la novel·la més el-que-sigui de la seva generació"? ¿I Pere Calders? ¿Haurà d'inventar una classificació avalada per algun conseller solvent perquè es parli del seu últim recull de contes *L'honor a la deriva*? ¿I Carles Casajuana, haurà de convidar el diplomàtic Butros Gali perquè li presenti el *Punt de fuga* com una "novel·la diplomàticament superior"? ¿I el novel·lista ballarí Joan Rendé, ¿quina una haurà d'empesca-se'n perquè la gent es fixi en la seva *La cavalleria impossible*? Ara que ja han passat unes quantes setmanes, em sembla que ja es pot dir que el llibre de Terenci Moix era prou important per ell mateix i que no li calen les declaracions del conseller Joan Guitart. Si és o no és l'escriptor més important, ja ho decidiran els lectors. Si som capaços de votar cada quatre anys (o d'abstenir-nos-en), ¿per què no ho hem de ser per decidir qui és o no és l'escriptor més important? Cas que això tingués cap importància, s'entén.

Sergi Pàmies

Fa quinze anys que tinc quinze anys

Escriu les presents línies, només unes hores després de viure una experiència de les que "marquen". Avui, 9 d'Octubre de 1992, quinze anys més tard del mític 9 d'Octubre de 1977, i en la mateixa capital valenciana, han tornat a onejar les senyeres-*én*-blau en mig d'una manifestació que es pretenia unitària (segons la convocatòria) "Per la sobirania nacional"...

Fa dotzena i mitja d'anys, senyeres amb i sense blau anaren juntes, i els incidents foren mínims. En els tretze anys d'interval, a moltes senyeres els havia nascut una estrella, i al cap i casal, els dos símbols telars s'havien fet irreconciliables.

En l'interval també, concretament en els últims sis o set anys, una sèrie de gent havíem arribat a plantejaments incontrovertiblement favorables al diàleg i l'enteniment, això sí, entre tots els veritables valencianistes, i exhibiren la senyera que exhibiren.

I, és clar, avui ha passat tot allò que havia de passar. Calia donar exemple, i, flanquejat de bons, boníssims, amics, i de bones, boníssimes, amigues, he volgut trencar alguns mites.

Jo, que estic més capficat que mai a contribuir a la conformació d'un valencianisme de mínims (que hauria d'amarar totes les classes socials, sectors econòmics i partits polítics), continue també, com és obvi, participant de la voluntat de fer nacionalista la meua societat. I no cal que m'estenga més: la senyera-*en*-blau, quan la porta un nacionalista en les mans, esdevé *ipso facto* una senyera nacionalista i no ho dic tant per mi o els meus agosarats amics d'avui, com per tots aquells valencians de bona voluntat que s'han constituït en *nacionalistes valencians* de tant fer onejar el que, per a més inri, també ha estat símbol indubtablement nacionalista en èpoques pretèrites.

Tancar els ulls davant l'evidència és només un acte d'immensa ignorància, o pitjor encara, de covardia: Potser no estava previst, mes ara, i sense cap dubte possible, la nostra terra valenciana compta amb patriotes que s'emparen (ens emparem) en el blau. En el blau i les barres, és clar.

També, el meu atreviment d'avui volia

constatar públicament fins a quin punt això que ha constituït el nacionalisme tradicional dels últims trenta anys i els seus sectors al·liats continuen tenint per regla general un sentit exquisit del respecte. La mínima tensió inicial, motivada per la sorpresa viscuda en un grup de jovenets vehements (que foren contestats per mi de manera no menys vehement), no és més que una anècdota.

En qualsevol cas, fou el Partit Valencià Nacionalista, una esperança naixent i renovadora, qui m'envoltà d'un afecte i comprensió francament d'agrair. Com una gent diversa, d'aquesta que tantes vegades s'ha qualificat despectivament de "blavera", i que també m'emboicà en l'afecte i la comprensió...

El 9 d'Octubre d'enguany, aquests "blaveros" de què parle, feren, al matí i a la vesprada, tot el que estigué en les seues mans perquè se'ls distingira clarament d'uns suposats i interessats companys de viatge que, al costat de les senyeres, exhibien les àguiles heràldiques de l'antic règim. Aquests "blaveros", que no pegaren a cap "catalanista", i que són nacionalistes, haurien de començar a comptar per a tots els qui llegiu això, i continueu creient en la valencianitat de Vinaròs a Oriola...

Escriu com pense, amics: han passat els temps de debatre les *legitimitats* històriques dels símbols en oposició. Hem d'entrar tots els nacionalistes valencians, urgentment, en unes dialèctiques distintes, i valorar els pergamins, els arxius, els colors, les denominacions i els continguts, a la llum d'una nova sensibilitat, d'un projecte a compartir. El meu cervell, i els cervells d'amics i amigues, ho va meditant des de fa anys, però com és obvi, calia cridar-ho. I la vesprada d'avui era ideal: quinze anys més tard...

Vull una dialèctica pacífica, sincera, sensata, nova. Vull, volem, traure trellat d'un drama que fa sagnar la nostra terra i la nostra gent. I tenim tot el dret a intentar-ho, i una certa dosi d'imaginació.

Rafael Company